

Teismo praktikos rinkinys

GENERALINĖS ADVOKATĖS
JULIANE KOKOTT IŠVADA,
pateikta 2016 m. balandžio 14 d.¹

Byla C-101/15 P

**Pilkington Group Ltd ir kt.
prieš**

Europos Komisiją

„Apeliacinis skundas — Konkurencija — Karteliai (EB 81 straipsnis ir EEE susitarimo 53 straipsnis) — Baudos — 2006 m. baudų apskaičiavimo gairės — Pajamos, į kurias reikia atsižvelgti — Valiutų kursas, pagal kurį apskaičiuojama 10 % viršutinė baudos pagal Reglamento (EB) Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalį riba — Europos automobilių stiklų rinka“

I – Įvadas

1. Šis apeliacinis procesas suteikia Teisingumo Teismui proga pareikšti nuomonę dėl dviejų problemų, kurių reikšmę Europos Komisijos, kaip konkurencijos institucijos, būsimajai administracinei praktikai privalome deramai įvertinti.
2. Viena vertus, būtina tiksliai nustatyti, į kokią kartelio dalyvių apyvartą gali būti atsižvelgta apskaičiuojant jiems skirtinos baudos dydį. Kita vertus, reikia išsiaiškinti, koks keitimo kursas turi būti taikomas perskaičiuojant valiutas, kai įmonė nepaskelbia savo apyvartos sumų eurai. Nuo to gali priklausyti, ar Komisijos skirta bauda viršija teisės aktuose nustatytą viršutinę ribą – 10 % įmonės bendrosios apyvartos, ir kokių išlaidų atsiranda šiai įmonei prireikus sumokėti baudą.
3. Be to, kalbama ir apie kai kuriuos konkrečius klausimus, susijusius su vienodo požiūrio ir proporcingumo principais skiriant baudas už kartelių teisės pažeidimus, taip pat su neribota Europos Sąjungos Teisingumo Teismo jurisdikcija peržiūrėti sprendimus, kuriais nustatomos tokios sankcijos.
4. Minėtos teisinės problemos susijusios su Europos ekonominėje erdvėje (EEE) veikusių automobilių stiklų karteliu, kurį Komisija atskleidė prieš kelerius metus ir 2008 m. lapkričio 12 d. skyrė baudas (toliau taip pat – ginčijamas sprendimas)². Minėtą sprendimą šioje byloje Sąjungos teismuose ginčija kelios *Pilkington* grupės bendrovės (toliau bendrai – *Pilkington*).
5. Pirmojoje instancijoje *Pilkington* nelydėjo sėkmė: jos ieškinį su prašymu panaikinti ginčijamą sprendimą Bendrasis Teismas atmetė 2014 m. gruodžio 17 d. sprendimu (toliau taip pat – skundžiamas sprendimas arba Bendrojo Teismo sprendimas)³. Todėl *Pilkington* kreipėsi į Teisingumo Teismą su apeliaciniu skundu.

1 — Originalo kalba: vokiečių.

2 — 2008 m. lapkričio 12 d. Komisijos sprendimas dėl procedūros pagal Europos Bendrijos steigimo sutarties 81 straipsnį ir EEE susitarimo 53 straipsnį, C (2008) 6815 galutinis (byla COMP/39.125 – automobilių stiklai, santrauka paskelbta OL C 173, 2009, p. 13), su pataisymais, padarytais 2009 m. vasario 11 d. sprendimu, C (2009) 863 galutinis, ir 2013 m. vasario 28 d. sprendimu, C (2013) 1119 galutinis.

3 — Sprendimas *Pilkington Group ir kt. / Komisija* (T-72/09, EU:T:2014:1094).

6. Šiuo metu Teisingumo Teisme nagrinėjamas dar vienas apeliacinis skundas dėl automobilių stiklų kartelio⁴. Tik jame ginčijamas ne tas pats Bendrojo Teismo sprendimas ir keliami visiškai kitokie teisiniai klausimai.

II – Teisinis pagrindas

7. Nagrinėjamas atvejis iš pirminės teisės aktų grindžiamas EB 81 straipsniu (dabar – SESV 101 straipsniu)⁵. Kiek tai susiję su Europos ekonominės erdvės teritorija, EEE susitarimo 53 straipsnio nuostata atitinka EB 81 straipsnio nuostatą. Iš antrinės Sąjungos teisės aktų taip pat svarbi Reglamento (EB) Nr. 1/2003⁶ 23 straipsnio 2 dalis.

8. Reglamento (EB) Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalis suformuluota taip:

„Komisija savo sprendimu gali skirti baudas įmonėms ar įmonių asociacijoms, jei jos tyčia ar dėl neatsargumo:

a) pažeidžia [EB] 81 ar 82 straipsnio nuostatas; <...>

<...>

Vienai įmonei ar įmonių asociacijai – pažeidimo dalyvei, skiriama bauda negali viršyti 10 % jos bendrosios apyvartos praėjusiais ūkiniais metais.

<...>“

9. Taip pat reikėtų pateikti nuorodą į 2006 m. gaires⁷, kuriose Komisija įtvirtino savo administracinę praktiką, susijusią su baudų nustatymu. Šių gairių 4–6 punktuose ir 13 punkte, be kita ko, nurodoma: „4. Komisijos teisė skirti baudas įmonėms ir įmonių asociacijoms, tyčia ar dėl neatsargumo pažeidusioms Sutarties 81 ar 82 straipsnio nuostatas, yra vienas iš Komisijai suteiktų būdų atlikti Sutartyje numatytą priežiūros funkciją. <...> To siekdama Komisija ypatingą dėmesį turi kreipti į savo veiksmų atgrasomąjį pobūdį. <...> Todėl Komisijai nustačius EB 81 ir 82 straipsnių nuostatų pažeidimą gali būti reikalinga skirti baudą tiems, kurie pažeidė šias teisės nuostatas. Pakankamai atgrasomas baudas reikia nustatyti ne vien tik siekiant nubausti susijusią įmonę (konkretus atgrasomasis poveikis), bet ir siekiant atgrasyti kitas įmones imtis veiksmų, prieštaraujančių [EB] 81 ir 82 straipsniams, arba tęsti tokius veiksmus (bendras atgrasomasis poveikis).

5. Siekdama šių tikslų, nustatydamą baudų dydžius Komisija turėtų remtis su pažeidimu susijusių prekių ar paslaugų pardavimo verte. Pažeidimo trukmė taip pat turėtų vaidinti svarbų vaidmenį nustatant atitinkamo dydžio baudą. Pažeidimo trukmė neišvengiamai daro poveikį galimoms pažeidimo pasekmėms rinkoje. Todėl svarbu, kad skiriant baudą taip pat būtų atsižvelgiama į metų, per kuriuos įmonė atliko pažeidimą, skaičių.

6. Su pažeidimu susijusio pardavimo vertės ir pažeidimo trukmės derinys yra laikomas tinkama pakaitine verte, parodančia ekonominę pažeidimo svarbą ir santykinę kiekvienos pažeidime dalyvaujančios įmonės reikšmę. Šie rodikliai pakankamai tiksliai nurodo baudos dydžio lygį ir neturėtų būti laikomi automatinio ir aritmetinio apskaičiavimo metodo pagrindu.

4 — Byla *AGC Glass Europe ir kt. / Komisija* (C-517/15 P, OL C 398, 2015, p. 20).

5 — Kalbama tik apie teisinę padėtį prieš įsigaliojant Lisabonos sutarčiai, nes ginčijamas sprendimas buvo priimtas iki 2009 m. gruodžio 1 d.

6 — 2002 m. gruodžio 16 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1/2003 dėl konkurencijos taisyklių, nustatytų [EB] 81 ir 82 straipsniuose, įgyvendinimo (OL L 1, 2003, p. 1) (toliau – Reglamentas (EB) Nr. 1/2003).

7 — Baudų nustatymo metodo gairės pagal Reglamento (EB) Nr. 1/2003 (OL C 210, 2006, p. 2) 23 straipsnio 2 dalies a punktą (toliau – 2006 m. gairės).

<...>

13. Siekdama nustatyti bazinį skirtinos baudos dydį, Komisija remsis tiesiogiai ar netiesiogiai <...> su pažeidimu susijusių įmonės prekių ar paslaugų pardavimo verte atitinkamame geografiniame EEE teritorijos sektoriuje. Paprastai Komisija remsis pilnų paskutinių įmonės dalyvavimo pažeidime [darant pažeidimą] metų pardavimo rezultatais <...>“

III – Ginčo aplinkybės

A – Faktinės aplinkybės ir administracinė procedūra

10. *Pilkington* yra viena iš pirmaujančių pasaulyje stiklo, ypač automobilių stiklų, gamintojų.

11. Kaip konstatavo teismas, *Pilkington* kartu su kitomis šiame sektoriuje veikiančiomis bendrovėmis pažeidė kartelių teisę – jos susitarė dėl stiklinių automobilių dalių užsakymų tiekimo visiems didiesiems EEE automobilių gamintojams. Kartelio dalyvės derindavo kainodaras ir tiekimo strategijas – taip buvo siekiama išlaikyti iš esmės stabilią atitinkamų įmonių padėtį rinkoje. Šiuo tikslu kartelio dalyvės taip pat stebėdavo sprendimus, priimamus per susitikimus ir bendraujant, ir tardavosi dėl koreguojamųjų priemonių.

12. Automobilių stiklų kartelis EEE veikė nuo 1998 m. kovo 10 d. iki 2003 m. kovo 11 d., atskirų įmonių dalyvavimo kartelyje trukmė buvo skirtinga. *Pilkington* kartelyje dalyvavo nuo 1998 m. kovo 10 d. iki 2002 m. rugsėjo 3 d. Tai buvo vienas tęstinis pažeidimas.

13. Vykstant administracinei procedūrai, Komisija 2007 m. balandžio 18 d. kelioms kartelyje dalyvavusioms įmonėms, įskaitant *Pilkington*, išsiuntė pranešimą apie kaltinimus. Komisijos žodinis bylos nagrinėjimas įvyko 2007 m. rugsėjo 24 d. Pasikonsultavusi su Konkurenciją ribojančios veiklos ir dominuojančių padėčių patariamuoju komitetu, Komisija 2008 m. lapkričio 12 d. priėmė ginčijamą sprendimą.

14. Ginčijamo sprendimo 1 punkte konstatuojama, kad įvairios įmonės, įskaitant *Pilkington* (1 straipsnio c punktas), dalyvaudamos susitarimuose ir (arba) atlikdamos suderintus veiksmus automobilių stiklų sektoriuje EEE, pažeidė EB 81 straipsnį ir EEE susitarimo 53 straipsnį.

15. Atskiroms įmonėms už dalyvavimą kartelyje skirtos baudos nurodytos ginčijamo sprendimo 2 straipsnyje. *Pilkington* skirta 370 mln. EUR bauda, kurią ieškovės privalo solidariai sumokėti (2 straipsnio 1 dalies c punktas). 2013 m. vasario 28 d. sprendime dėl pakeitimo, skirtame skaičiavimo klaidoms ištaisyti, minėta suma sumažinta iki 357 mln. EUR⁸. Pagal ginčijamo sprendimo 2 straipsnio 2 dalį bauda turėjo būti sumokėta per tris mėnesius nuo pranešimo apie sprendimą dienos.

B – Procesas pirmosios instancijos teisme

16. Kelios ginčijamo sprendimo adresatės apskundė jį Bendrajam Teismui, pareikšdamos ieškinius dėl panaikinimo.

17. Kalbant apie *Pilkington* grupę, reikia pažymėti, kad pirmojoje instancijoje bendrą ieškinį Komisijai 2009 m. vasario 18 d. Bendrajame Teisme pateikė *Pilkington Group Ltd*, *Pilkington Automotive Ltd*, *Pilkington Automotive Deutschland GmbH*, *Pilkington Holding GmbH* ir *Pilkington Italia SpA* (toliau taip pat – ieškovės arba apeliančios).

8 — Toliau – santrumpa EUR.

18. Bendrasis Teismas 2014 m. gruodžio 17 d. sprendimu atmetė šį ieškinį, tačiau priteisė iš Komisijos 10 % *Pilkington* bylinėjimosi išlaidų⁹. Visas kitas bylinėjimosi išlaidas, patirtas procese pirmojoje instancijoje, Bendrasis Teismas nurodė padengti ieškovėms.

IV – Procesas Teisingumo Teisme

19. 2015 m. vasario 27 d. raštu apeliantės kartu pateikė šį apeliacinį skundą dėl Bendrojo Teismo sprendimo.

20. Apeliantės Teisingumo Teismo prašo:

- panaikinti sprendimą byloje T-72/09 tiek, kiek juo atmetamas dėl ginčijamo sprendimo 2 straipsnio 1 dalies c punkto pareikštas ieškinys,
- sumažinti ginčijamo sprendimo 2 straipsnio 1 dalies c punkte apeliantėms skirtą baudą ir
- nurodyti Komisijai padengti šioje instancijoje patirtas apeliančių bylinėjimosi išlaidas.

21. Komisija savo ruožtu prašo:

- atmesti apeliacinį skundą ir
- priteisti iš apeliančių šioje instancijoje patirtas bylinėjimosi išlaidas.

22. Teisingumo Teisme apeliacinis skundas buvo nagrinėjamas rašytinio proceso tvarka, 2016 m. kovo 2 d. surengtas ir teismo posėdis.

V – Apeliacinio skundo pagrindų vertinimas

23. Apeliaciniu skundu *Pilkington* ginčija ne visus klausimus, kurių buvo kilę pirmojoje instancijoje. Teisinis ginčas apeliaciniame procese apsiriboja tik baudos apskaičiavimo klausimais. Šiuo atžvilgiu apeliantės nurodo tris apeliacinio skundo pagrindus: pirmasis susijęs su apyvarta, į kurią turi būti atsižvelgiama (šiuo klausimu žr. A punktą), antrasis susijęs su taikomu euro keitimo kursu nustatant 10 % viršutinę ribą (šiuo klausimu žr. B punktą), o trečiasis susijęs su įvairiais bendraisiais teisės principais ir teisinės valstybės aspektais (šiuo klausimu žr. C punktą).

A – Apyvarta, į kurią turi būti atsižvelgiama apskaičiuojant baudą (apeliacinio skundo pirmasis pagrindas)

24. Apeliacinio skundo pirmuoju pagrindu ginčijami skundžiamo sprendimo 201–227 punktai (visų pirma 217–227 punktai). Jis susijęs su apyvartos, kuria gali būti remiamasi apskaičiuojant baudą, kaip numatyta Reglamento (EB) Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos a punkte, pobūdžiu. Apeliantės teigia, kad Bendrasis Teismas neteisingai patvirtino Komisijos taikytą metodą, pagal kurį galėjo būti atsižvelgta taip pat ir į tas *Pilkington* prekes, kurios buvo pristatomos remiantis sutartimis, sudarytomis iki pažeidimo pradžios, net jei dėl šių sutarčių per pažeidimo laikotarpį nebuvo iš naujo deramasi. Todėl Bendrasis Teismas rėmėsi teisiškai netinkamu 2006 m. gairių 13 punkto aiškinimu.

⁹ — Tokį sprendimą dėl bylinėjimosi išlaidų Bendrasis Teismas motyvuoja tuo, kad Komisija tik vykstant procesui pirmojoje instancijoje priėmė 2013 m. vasario 28 d. sprendimą dėl pakeitimo (žr. 15 punktą ir 2 išnašą), kuriame ištaisė dvi baudos apskaičiavimo klaidas (skundžiamo sprendimo 448 ir 449 punktai).

25. Siekdama nustatyti bazinį skirtinos baudos dydį Komisija pagal 2006 m. gairių 13 punktą remiasi tiesiogiai ar netiesiogiai su pažeidimu susijusių įmonės prekių ar paslaugų pardavimo verte atitinkamame geografiniame EEE sektoriuje.

26. Darytina išvada, kad 2006 m. gairių 13 punktu siekiama nustatyti, kad įmonei skirtos baudos apskaičiavimo pagrindas būtų dydis, kuris parodo pažeidimo ekonominę svarbą ir šios įmonės reikšmę darant šį pažeidimą (tai matyti iš nusistovėjusios Teisingumo Teismo praktikos¹⁰, kuri savo ruožtu yra glaudžiai susijusi su minėtų gairių 6 punkto formuluote). Ir atvirkščiai – neturi būti atsižvelgiama į pardavimą, realiai nesusijusį su šio kartelio EEE teritorijoje mastu¹¹.

27. Šiuo atveju ginčas iš esmės susijęs su klausimu, ar karteliniai veiksmai ir atskiri, apskaičiuojant baudos dydį, įtraukiami apyvartos komponentai turi būti tarpusavyje susiję tam tikro pobūdžio priežastiniu ryšiu. Apeliančios mano, kad turi būti neatsižvelgiama bent į tuos automobilių stiklų pardavimo sandorius, kuriems kartelis logiškai neturėjo jokio poveikio dėl to, kad jie buvo grindžiami iki pažeidimo pradžios sudarytomis sutartimis, kaip manoma esant normalioms konkurencijos sąlygoms, ir dėl jų per pažeidimo laikotarpį nebuvo deramasi iš naujo. Jų nuomone, įtraukiant tokius pardavimus kartelis būtų pernelyg sureikšmintas.

28. Tai jokių būdu nėra vien teorinis ginčas ar techninės detalės: jei tokiais *Pilkington* pardavimo sandoriais būtų nesiremta apskaičiuojant baudą, Komisijos paskirta bauda, apeliančių duomenimis, būtų maždaug 49 mln. eurų mažesnė.

29. Net jeigu apeliančių argumentai dėl 2006 m. gairių 13 punkto aiškinimo iš pirmo žvilgsnio gali atrodyti viliojantys, vis dėlto jie neatlaiko detalesnio nagrinėjimo.

30. Iš tiesų 2006 m. gairių 13 punkto formuluotė yra labai plati: kalbama apie visas kartelio dalyvio atitinkamame geografiniame EEE sektoriuje parduotas prekes ar paslaugas, *tiesiogiai ar netiesiogiai susijusias su pažeidimu*. Panašiai apibendrintai formuluojamas ir minėtų gairių 5 punktas, numatantis, kad nustatydama baudų dydžius Komisija turėtų remtis su pažeidimu *susijusių* prekių ar paslaugų pardavimo verte.

31. Kaip jau yra nusprendęs Teisingumo Teismas, 2006 m. gairių 13 punkte nurodyta apyvartos sąvoka būtų aiškinama pernelyg siaurai, tariant, kad ji apima tik tuos pardavimus, kuriuos, kaip nustatyta, realiai paveikė kartelis, už kurį yra taikomos sankcijos¹². Todėl, remiantis teismų praktika, nustatant bazinį baudos dydį, neprivalu įrodyti, kad kiekviena apyvartos sudedamoji dalis, kuria buvo remtasi apskaičiuojant baudą, buvo veikiami pažeidimo¹³.

10 — Sprendimai *Team Relocations ir kt. / Komisija* (C-444/11 P, EU:C:2013:464, 76 punktas), *Guardian Industries ir Guardian Europe / Komisija* (C-580/12 P, EU:C:2014:2363, 57 ir 59 punktai), *Dole Food ir Dole Fresh Fruit Europe / Komisija* (C-286/13 P, EU:C:2015:184, 148 ir 149 punktai), *LG Display ir LG Display Taiwan / Komisija* (C-227/14 P, EU:C:2015:258, 53 ir 55 punktai), *InnoLux / Komisija* (C-231/14 P, EU:C:2015:451, 50 punktas), *AC-Treuhand / Komisija* (C-194/14 P, EU:C:2015:717, 64 punktas) ir *Toshiba Corporation / Komisija* (C-373/14 P, EU:C:2016:26, 85 punktas).

11 — Sprendimai *Team Relocations ir kt. / Komisija* (C-444/11 P, EU:C:2013:464, 77 punktas), *Guardian Industries ir Guardian Europe / Komisija* (C-580/12 P, EU:C:2014:2363, 58 punktas), *LG Display ir LG Display Taiwan / Komisija* (C-227/14 P, EU:C:2015:258, 54 punktas) ir *InnoLux / Komisija* (C-231/14 P, EU:C:2015:451, 62 punktas).

12 — Sprendimai *Team Relocations ir kt. / Komisija* (C-444/11 P, EU:C:2013:464, 76 punktas), *Guardian Industries ir Guardian Europe / Komisija* (C-580/12 P, EU:C:2014:2363, 57 punktas), *Dole Food ir Dole Fresh Fruit Europe / Komisija* (C-286/13 P, EU:C:2015:184, 148 punktas) ir *LG Display ir LG Display Taiwan / Komisija* (C-227/14 P, EU:C:2015:258, 53 punktas).

13 — Šiuo klausimu žr. Sprendimą *LG Display ir LG Display Taiwan / Komisija* (C-227/14 P, EU:C:2015:258, 57 punktas).

32. Žinoma, 2006 m. gairių 13 punkte nurodyta pardavimo vertės sąvoka neturi būti taip išplėsta, kad apimtų pardavimus, kurių neapima atitinkamas kartelis¹⁴. Tačiau jeigu, kaip šioje byloje, kalbama apie atitinkamoje rinkoje atliktus pardavimus, jais automatiškai remiamasi nustatant bazinį baudos dydį¹⁵. Priešingai, nei teigia *Pilkington*, tokie pardavimai negali būti visiškai nesusiję su karteliu.

33. Minėti pardavimo sandoriai yra naudingas atskaitos taškas vertinant kartelio ir konkrečiai *Pilkington* padarytą žalą konkurencijai EEE, nes jie leidžia geriau suvokti ekonominę kartelio svarbą atitinkamoje rinkoje, taip pat atskleidžia santykinę *Pilkington* įtaką kartelyje, kaip to ir reikalauja 2006 m. gairių 6 ir 13 punktai ir Teisingumo Teismo praktika šiuo klausimu¹⁶.

34. Jei, kaip norėtų apeliančios, apskaičiuojant baudą būtų nesiremiamą dalimi atitinkamoje rinkoje atliktų pardavimų, daugeliu atvejų tai dirbtinai sumažintų ekonominę kartelio svarbą, vadinasi, iš esmės prieštarautų 2006 m. gairių 6 ir 13 punktuose nustatytiems tikslams¹⁷ (taip pat žr. minėtų gairių 4 ir 5 punktus). Neįmanoma tinkamai atspindėti visų kartelių teisės pažeidimo padarinių atskirai vertinant pavienius kartelio narių pardavimus atitinkamoje rinkoje.

35. Esminis apeliančių ginamo apskaičiavimo metodo trūkumas yra tai, kad juo nepaisoma vieno iš pagrindinių daugelio kartelių, taip pat ir šioje byloje nagrinėjamo kartelio siekių – pasidalyti kartelio dalyviams rinką arba išlaikyti atitinkamą sutartą rinkos dalių lygį. Šis *stabilizuojantis poveikis*, kurį teisingai pabrėžė Bendrasis Teismas¹⁸, pagal savo pobūdį yra labai naudingas visai kartelio dalyvių veiklai atitinkamoje rinkoje. Komisija įtikinamai pažymi, kad kartelio dalyvių laukiamas poveikis visoje rinkoje gali būti pasiektas manipuliuojant vos keliais sandoriais. Tačiau jei neteisėtas kartelio tikslas ir kartelio dalyvių „nusikalstamos pastangos“ apėmė visą rinką, tada turi būti atsižvelgta į visus šioje rinkoje atliktus pardavimus apskaičiuojant baudą.

36. Taigi svarbiausia yra ne tai, ar aptariamoms įmonėms sudarė slaptą susitarimą dėl kiekvieno iš įvykusių sandorių ir tai yra patvirtinta įrodymais ar galbūt tik numanoma. Be to, neturi reikšmės ir tai, ar ir koku mastu iš tikrųjų pasireiškė šių įmonių karteliu siektas antikonkurencinis poveikis¹⁹. Pakanka, kad tam tikrų veiksmų atitinkamoje rinkoje tikslas arba poveikis buvo *iškraipyti konkurenciją*, kaip apibrėžta EB 81 straipsnyje (SESV 101 straipsnyje)²⁰. Tokiu atveju bazinis baudos dydis turi būti apskaičiuojamas remiantis visais kartelio dalyvių atliktais pardavimais toje rinkoje.

37. Be to, administracinė našta, kuri grėstų vertinant kiekvieną kartelio dalyvės pardavimą atitinkamoje rinkoje, būtų visiškai neproporcinga. Dažniausiai pardavimo sumos, kuriomis grindžiamas baudos apskaičiavimas, susijusios su daugybe sandorių, todėl gali būti beveik neįmanoma patikrinti, ar slapti kartelio dalyvių susitarimai kiekvienam iš jų turėjo realios ar potencialios įtakos. Tuo labiau kad kartelių įmonės laikosi paslapčių saugojimo tradicijos, kurios nederėtų „puoselėti“ dar ir baudos apskaičiavimo lygmeniu²¹.

14 — Sprendimai *Team Relocations ir kt.* / Komisija (C-444/11 P, EU:C:2013:464, 76 punktas), *Guardian Industries ir Guardian Europe* / Komisija (C-580/12 P, EU:C:2014:2363, 57 punktas), *Dole Food ir Dole Fresh Fruit Europe* / Komisija (C-286/13 P, EU:C:2015:184, 148 punktas), *LG Display ir LG Display Taiwan* / Komisija (C-227/14 P, EU:C:2015:258, 53 punktas) ir *InnoLux* / Komisija (C-231/14 P, EU:C:2015:451, 55 punktas).

15 — Šiuo klausimu žr. Sprendimą *LG Display ir LG Display Taiwan* / Komisija (C-227/14 P, EU:C:2015:258, 57 punktas), kuriame Teisingumo Teismas aiškiai nurodo, kad 2006 m. gairių 13 punktas „susijęs su pažeidimo paveiktoje rinkoje atliktais pardavimo sandoriais“.

16 — Šiuo klausimu dar kartą žr. šios išvados 26 punktą ir 10 išnašą.

17 — Sprendimai *Team Relocations ir kt.* / Komisija (C-444/11 P, EU:C:2013:464, 77 punktas), *Guardian Industries ir Guardian Europe* / Komisija (C-580/12 P, EU:C:2014:2363, 58 punktas), *LG Display ir LG Display Taiwan* / Komisija (C-227/14 P, EU:C:2015:258, 54 punktas) ir *InnoLux* / Komisija (C-231/14 P, EU:C:2015:451, 62 punktas).

18 — Skundžiamo teismo sprendimo 224 ir 226 punktai.

19 — Konkurencijos institucijos gali ir turėtų taikyti sankcijas taip pat ir už tuos kartelio susitarimus, kurių dalyvaujančios įmonės galiausiai neįgyvendina arba kurių pageidaujamas poveikis rinkoje taip ir nepasireiškia, nes tokiais susitarimais bet kuriuo atveju pažeidžiamos konkurencijos taisyklės.

20 — Dėl konkurencijos iškraipymo kriterijaus reikšmės taip pat žr. sprendimus *LG Display ir LG Display Taiwan* / Komisija (C-227/14 P, EU:C:2015:258, 63 punktas) ir *InnoLux* / Komisija (C-231/14 P, EU:C:2015:451, 61 punktas).

21 — Sprendimai *Team Relocations ir kt.* / Komisija (C-444/11 P, EU:C:2013:464, 77 punktas), *Guardian Industries ir Guardian Europe* / Komisija (C-580/12 P, EU:C:2014:2363, 58 punktas) ir *LG Display ir LG Display Taiwan* / Komisija (C-227/14 P, EU:C:2015:258, 54 punktas).

38. Todėl vienintelis lemiamas kriterijus apskaičiuojant bazinį baudos dydį yra tai, kad turi būti atsižvelgta į pardavimus *atitinkamoje rinkoje*²². Būtent ši apyvirta, gauta parduodant produktus, dėl kurių padarytas pažeidimas, gali geriau atspindėti to pažeidimo ekonominę svarbą²³. Taip užtikrinama, kad būtų skiriama tinkama sankcija, padedanti veiksmingai įgyvendinti konkurencijos taisyklės Europos vidaus rinkoje (taip pat žr. 2006 m. gairių 4 ir 5 punktus).

39. Darytina išvada, kad pirmasis pagrindas turi būti atmestas.

B – Dėl apskaičiuojant 10 % viršutinę baudos ribą taikomo valiutų kurso (apeliacinio skundo antrasis pagrindas)

40. Apeliacinio skundo antrasis pagrindas pateiktas ginčijant skundžiamo teismo sprendimo 410–423 punktus ir jis yra susijęs su Sąjungos lygmeniu taikoma viršutine baudos riba (kartais dar vadinama „maksimalia riba“), kaip ji apibrėžta Reglamento (EB) Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalies antroje pastraipoje. Pagal šią nuostatą vienai įmonei skiriama bauda negali viršyti 10 % jos bendrosios apyvartos praėjusiais ūkiniais metais.

41. Apeliančių teigimu, skundžiamas sprendimas pažeidžia šią nuostatą, nes Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą nustatydamas valiutų kursą, reikalingą svarams sterlingų²⁴ į eurus perskaičiuoti. Jei Bendrasis Teismas būtų rėmęsis ne Europos Centrinio Banko (ECB) vidutiniu valiutų kursu paskutiniiais pasibaigusiais *Pilkington* finansiniais metais iki ginčijamo sprendimo priėmimo, kuriuo prieš tai rėmėsi ir Komisija, o *Pilkington* pageidaujamu šio sprendimo priėmimo dieną galiojusiū valiutų kursu, būtų apskaičiuota mažesnė viršutinė 10 % riba, taigi *Pilkington* skirta bauda taip pat būtų buvusi mažesnė.

1. Preliminari pastaba

42. Pateiktas skundas yra grindžiamas tuo, kad *Pilkington* patronuojančiosios bendrovės buveinė yra Jungtinėje Karalystėje, todėl visos *Pilkington* grupės apyvarta, kuria buvo remtasi šioje byloje kaip skaičiavimo pagrindu, buvo apskaičiuota svarais sterlingų. Komisijos Sąjungos lygmeniu skiriamos baudos už kartelinius pažeidimus išreiškiamos eurai. Taigi siekiant nustatyti, ar paskirta bauda neviršija teisės aktuose nustatytos viršutinės 10 % bendrosios *Pilkington* apyvartos per paskutinius pasibaigusius finansinius metus iki ginčijamo sprendimo priėmimo ribos, reikia perskaičiuoti valiutas.

43. Apeliantės, niekam neprieštaraujant, teigia, kad bendra *Pilkington* apyvarta finansiniais metais, trukusiais nuo 2007 m. balandžio 1 d. iki 2008 m. kovo 31 d., sudarė 2,614 mlrd. GBP. Taigi 10 % viršutinė riba, kaip ji apibrėžta Reglamento (EB) Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalies antroje pastraipoje, buvo 261,4 mln. GBP vertės (10 % nuo 2,614 mlrd. GBP).

44. Komisijos ir Bendrojo Teismo pavyzdžiu grindžiant skaičiavimus vidutiniu to laikotarpio ECB valiutų kursu (1 GBP = 1,415 EUR), gaunama 370,1 mln. EUR viršutinė riba. Kita vertus, remiantis konkrečiu 2008 m. lapkričio 12 d., t. y. ginčijamo Komisijos sprendimo priėmimo dienos, ECB valiutų kursu (1 GBP = 1,2149 EUR arba 1 EUR = 0,82310 GBP)²⁵, viršutinė riba būtų gerokai mažesnė – 317,5 mln. EUR.

22 — Šiuo klausimu žr. minėtą Sprendimą *LG Display ir LG Display Taiwan / Komisija* (C-227/14 P, EU:C:2015:258, 57 punktą), kuriame remiamasi „pažeidimo paveiktoje rinkoje atliktais pardavimais“.

23 — Sprendimai *Team Relocations ir kt. / Komisija* (C-444/11 P, EU:C:2013:464, 75–78 punktai), *Guardian Industries ir Guardian Europe / Komisija* (C-580/12 P, EU:C:2014:2363, 57–59 punktai), *Dole Food ir Dole Fresh Fruit Europe / Komisija* (C-286/13 P, EU:C:2015:184, 148 ir 149 punktai), *LG Display ir LG Display Taiwan / Komisija* (C-227/14 P, EU:C:2015:258, 53–58 punktai ir 64 punktą) ir *InnoLux / Komisija* (C-231/14 P, EU:C:2015:451, 51 punktą).

24 — Toliau – santrumpa GBP.

25 — OL C 290, 2008, p. 6.

45. Pirmuoju atveju Komisijos paskirta bauda ir jos patikslinta suma – 357 mln. EUR – aiškiai neviršija 10 % viršutinės ribos²⁶, antruoju atveju ji viršytų 10 % viršutinę ribą beveik 40 mln. EUR. Taigi tinkamo valiutų kurso pasirinkimo perskaičiuojant valiutą klausimas, kurį sprendžia šalys, nagrinėdamos apeliacinio skundo antrąjį pagrindą, yra susijęs būtent su šiuo maždaug 40 mln. EUR sudarančiu skirtumu. Reikia išsiaiškinti, ar svaro sterlingų nuvertėjimas euro atžvilgiu per laikotarpį iki ginčijamo sprendimo priėmimo dienos *Pilkington* yra naudingas, ar, atvirkščiai – tai yra *Pilkington* tenkanti užsienio valiutos kurso rizika.

2. Dėl *Pilkington* prieštaravimų

46. Apeliantės aiškiai pripažįsta Komisijos teisę nustatyti skiriamas baudas už kartelių teisės pažeidimus eurais pagal Reglamento (EB) Nr. 1/2003 23 straipsnį, tačiau mano, kad Bendrojo Teismo argumentai dėl taikytino valiutų kurso apskaičiuojant 10 % viršutinę ribą yra teisiškai klaidingi.

47. Jų prieštaravimus dėl skundžiamo teismo sprendimo iš esmės galima suskirstyti į dvi pagrindines temines grupes: pirma, jų teigimu, Bendrasis Teismas iškraipė 10 % viršutinės ribos tikslą (šiuo klausimu žr. a skirsnį), antra, jis nesilaikė vienodo požiūrio ir teisinio saugumo reikalavimų (šiuo klausimu žr. toliau b skirsnį).

a) 10 % viršutinės ribos tikslas

48. 10 % viršutinė riba apskaičiuojant baudas už kartelių teisės pažeidimus, kaip ji apibrėžta Reglamento (EB) Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalies antroje pastraipoje, taikoma, kai siekiama kitokio ir nepriklausomo tikslo, nei taikant esminius pažeidimo sunkumo ir trukmės kriterijus²⁷. Svarbu atsižvelgti į atitinkamų įmonių pajėgumą ir užkirsti kelią pernelyg didelėms ir neproporcingoms baudoms²⁸.

49. Pagal Reglamento (EB) Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalies antrą pastraipą tuo metu, kai Komisija įmonę pripažįsta atsakinga už pažeidimą ir skiria piniginę sankciją, svarbus šios įmonės pajėgumas²⁹.

50. Daugiausia į bet kurios įmonės pajėgumą būtų neabejotinai atsižvelgta tuo atveju, jei ta įmonė būtų vertinama pagal konkrečią dieną, kurią Komisija priima sprendimą skirti baudą. Tačiau tokiais atvejais Komisija susidurtų su neįveikiamais praktiniais sunkumais: viena vertus, priimant sprendimą dėl baudos skyrimo aktuali įmonės apyvarta dažnai nėra žinoma, bet kuriuo atveju apyvartos sumos nėra patvirtintos, taigi nėra ir patikimos; kita vertus, Komisijos vidaus sprendimų priėmimo procesai, ypač privalomos konsultacijos su Patariamuoju komitetu³⁰, taip pat vidaus svarstymų dėl tinkamumo, apskaičiavimo metodo ir griežtumo lygio konkrečiu atveju būtinybė³¹ neleidžia iki paskutinės dienos teikti ir tvarkyti nuolat atnaujinamų skaičių ir duomenų.

26 — Taip pat ir pradinė nustatyta suma – 370 mln. EUR, kai remiamasi valiutų kurso vidurkiu, dar neviršija 10 % viršutinės ribos, nors ir yra jai labai artima.

27 — Sprendimas *Dansk Rørindustri ir kt.* / Komisija (C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P ir C-213/02 P, EU:C:2005:408, 282 punktas).

28 — Sprendimai *Musique diffusion française ir kt.* / Komisija (100/80–103/80, EU:C:1983:158, 119 ir 121 punktai), *Dansk Rørindustri ir kt.* / Komisija (C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P ir C-213/02 P, EU:C:2005:408, 280 ir 281 punktai), *Britannia Alloys & Chemicals* / Komisija (C-76/06 P, EU:C:2007:326, 24 punktas) ir *YKK ir kt.* / Komisija (C-408/12 P, EU:C:2014:2153, 63 punktas).

29 — Sprendimas *YKK ir kt.* / Komisija (C-408/12 P, EU:C:2014:2153, 63 punktas).

30 — Reglamento (EB) Nr. 1/2003 14 straipsnis.

31 — Komisijos sprendimai skirti baudas pagal Reglamento (EB) Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalį priimami laikantis kolegialumo principo (žr. Komisijos darbo tvarkos taisyklių 1 straipsnį, Europos Sąjungos sutarties 17 straipsnio 6 dalies b punktą ir SESV 250 straipsnį).

51. Sąjungos teisės aktų leidėjas atsižvelgė į šį faktą ir Reglamento (EB) Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalies antroje pastraipoje nustatė atskaitinę įmonės pajėgumo vertę – dešimtadalį įmonės bendrosios apyvartos paskutiniais finansiniais metais prieš priimant sprendimą, kuriuo skiriama bauda³². Teisės aktais tarsi modeliuojama, kad įmonės pajėgumą baudos apskaičiavimo tikslais rodo patvirtinta įmonės apyvarta paskutiniais pasibaigusiais finansiniais metais prieš priimant sprendimą. Paprastai galima tikėtis, kad taip nustatytas įmonės pajėgumas per kelias savaites ar mėnesius, kol bus priimtas sprendimas dėl skiriamos baudos, labai nepasikeis, o paskutinių pasibaigusių finansinių metų apyvarta išliks patikimas pagrindas.

52. Tačiau jei tam tikra (10 %) įmonės bendrosios apyvartos paskutiniais pasibaigusiais finansiniais metais dalis atspindi teisės aktais nustatytą atskaitinę jos pajėgumo vertę, tada turi būti remiamasi ir atskaitiniu laikotarpiu valiutai perskaičiuoti taikytu vidutiniu valiutos kursu. Tik toks keitimo kursas leidžia įvertinti apyvartą to laikotarpio pardavimo kontekste ir geriausiai atspindi atitinkamo meto ekonominę tikrovę³³. Į tai teisingai atkreipė dėmesį Bendrasis Teismas³⁴.

53. Perskaičiuojant tokias pardavimo vertes pagal kitokį, vėlesnio laikotarpio valiutos kursą, apyvarta gali būti smarkiai iškreipoma: seniems skaičiams taikyti naują valiutos kursą galiausiai reikštų tą patį, kaip lyginti obuolius su apelsinais.

54. Taip pat ir apeliančių nurodytuose Teisingumo Teismo sprendimuose nėra jokių argumentų, iš kurių būtų galima spręsti, kad reikėtų taikyti vėlesnį keitimo kursą, t. y. valiutos kursą, galiojusį sprendimo skirti baudą priėmimo dieną.

55. Tiesa, Teisingumo Teismas tam tikrais atvejais iš tikrųjų pripažino, kad 10 % viršutinė riba įmonei tam tikru mastu saugo ir nuo valiutų kursų svyravimo³⁵. Tačiau tai nėra savarankiškas viršutinės ribos tikslas, o tik dalinis apsaugos nuo per didelių ir neproporcingų baudų³⁶, kurią įmonėms numato Reglamento (EB) Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalies antra pastraipa, aspektas.

56. Be to, ligi šiol teismo praktikoje nagrinėjais atvejais buvo sprendžiamas valiutų santykio pokyčių prieš baigiantis pasibaigiant atskaitiniam laikotarpiui, su kuriuo siejama 10 % viršutinė riba pagal Reglamento (EB) Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalies antrą pastraipą, klausimas³⁷. Taigi Teisingumo Teismas tarsi atsigręžė atgal, remdamasis ankstesniais laikotarpiais, o ne, kaip šiuo atveju reikalauja *Pilkington*, vėlesnėmis savaitėmis ir mėnesiais jau *pasibaigus* paskutiniams finansiniams metams prieš priimant ginčijamą sprendimą.

57. Labiau pagrįsta žvelgti į praeitį nei į ateitį. Pirma, etapas tarp baigto pažeidimo ir paskutinių finansinių metų prieš priimant ginčijamą sprendimą paprastai užtrunka keletą metų ir dėl savo pobūdžio gali daryti didesnę įtaką įmonių pajėgumo pokyčiams, susijusiems su valiutos kurso pasikeitimu, nei šioje byloje ginčijamos savaitės ir mėnesiai prieš pat priimant sprendimą, kuriuo skiriama bauda. Antra, tik „žvelgiant į praeitį“ gali būti remiamasi patikimais duomenimis, kurie kartu su atitinkamu valiutos kursu laiku yra prieinami Komisijai, kad ji galėtų atsižvelgti į juos priimdama sprendimą.

32 — Šiuo klausimu taip pat žr. Sprendimą *YKK ir kt. / Komisija* (C-408/12 P, EU:C:2014:2153, 64 punkto pirmas sakiny).

33 — Šioje byloje nenagrinėjamas klausimas, koks keitimo kursas taikomas perskaičiuojant atskirų grupės bendrovių apyvartos sumas bendrosios grupės apyvartos apskaičiavimo tikslais – vidutinis atitinkamų finansinių metų ar konkrečios nustatytos dienos keitimo kursas; šio klausimo neiškėlė ir nė viena iš šalių. Todėl ir šioje išvadoje minėto klausimo nenagrinėjusi.

34 — Skundžiamo sprendimo 415 punktas.

35 — Sprendimai *Enso Española / Komisija* (C-282/98 P, EU:C:2000:628, 59 punktas), *Sarrió / Komisija* (C-291/98 P, EU:C:2000:631, 89 punktas) ir *Limburgse Vinyl Maatschappij ir kt. / Komisija* (C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P–C-252/99 P ir C-254/99 P, EU:C:2002:582, 606 punktas).

36 — Šiuo klausimu žr. šios išvados 48 punktą ir 28 išnašą.

37 — Tai ypač aiškiai matyti iš Sprendimo *Limburgse Vinyl Maatschappij ir kt. / Komisija* (C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P–C-252/99 P ir C-254/99 P, EU:C:2002:582, 605 punktas).

58. Vienintelė nuoroda Teisingumo Teismo praktikoje, galimai išreiškianti „žvilgsnio į ateitį“, o kartu ir tam tikrą konkrečią dieną galiojančio keitimo kurso svarbą, pateikiama gerokai seniau Pirmosios instancijos teismo priimtame sprendime byloje *Sarrió prieš Komisiją*. Šioje byloje Pirmosios instancijos teismas pripažino, „kad baudos suma, perskaičiuota nacionaline valiuta pagal sprendimo paskelbimo metu galiojusį valiutos keitimo kursą, neviršija 10 % ieškovės bendrosios apyvartos [per paskutinius finansinius metus prieš priimant sprendimą]“³⁸.

59. Kaip matyti, tokio požiūrio nebuvo laikomasi. Taip pat nemanau, kad Teisingumo Teismas turėtų eiti šiuo keliu.

60. Be pirmiau minėto esminio prieštaravimo, kad senieji duomenys, kai taikomas konkrečią dieną galiojantis valiutos kursas, netinkamai perskaičiuojami pagal naują, ne to paties laikotarpio valiutos kursą, man atrodo, kad Pirmosios instancijos teismo rėmimasis sprendimo *paskelbimo* diena byloje *Sarrió prieš Komisiją* visiškai netikslingas ir nepraktiškas: sprendimas kartelių bylose paprastai skelbiamas praėjus nemažai laiko nuo jo priėmimo, kartais tai gali užsitęsti iki kelerių metų. Taigi Komisijai prireiktų kone aiškiaregystės galių, kad galėtų atsižvelgti į tokį būsimą valiutos kursą dar priimdama sprendimą. Taip pat nėra aišku, kaip tiksliai būtent sprendimo paskelbimo dieną galiojantis keitimo kursas gali atskleisti atitinkamos įmonės pajėgumą daug ankstesniu momentu, kai Komisija skiria ir išieško baudą.

61. Šios apeliančių iškeltos problemos sprendimo, mano nuomone, reiktų ieškoti visiškai kitu lygmeniu, t. y. Sąjungos biudžeto teisėje: tokiems atvejams, kai paaiškėja, kad kurios nors įmonės pajėgumas dėl valiutų kurso svyravimo arba dėl kitų priežasčių laikotarpiu nuo paskutinių finansinių metų pabaigos iki Komisijos sprendimo, kuriuo skiriama bauda, priėmimo dienos gerokai sumažėjo, biudžeto teisėje numatyti tinkami mechanizmai, leidžiantys atsižvelgti į pernelyg didelių reikalavimų įmonei grėsmę, kai išieškoma Komisijos paskirta bauda³⁹. Šie mechanizmai leidžia pritaikyti sprendimus pagal konkretų atvejį – nustatyti ilgus mokėjimo terminus arba net visiškai ar iš dalies atleisti nuo mokėjimo, tiesa, tokiais atvejais būtina tinkamai atsižvelgti į bet kokius galimus konkurencijos iškraipymus (šiuo klausimu žr. visų pirma Sąjungos finansinių taisyklių taikymo taisyklių⁴⁰ 89 ir 91 straipsnius).

62. Beje, priešingai, nei *Pilkington* nurodė per teismo posėdį, šiam sprendimui neprieštarauja tai, kad Sąjungos biudžeto teisėje numatyti mechanizmai taikomi tik išimtiniais atvejais. Taip yra dėl to, kad įmonės pačios privalo prisiimti bet kokią „įprastą“, su pajėgumu susijusią riziką, ypač įprastą valiutų kurso riziką⁴¹. Prie šio klausimo dar bus sugrįžta kitame punkte⁴².

63. Atsižvelgiant į tai, apeliančių argumentai dėl 10 % viršutinės ribos tikslo nėra pagrįsti.

b) Reikalavimai dėl vienodo požiūrio ir teisinio saugumo

64. Be to, apeliančės šioje byloje nurodo vienodo požiūrio ir teisinio tikrumo principus. Taip pat ir šie principai, jų nuomone, leidžia teigti, kad perskaičiuojant valiutą turi būti taikomas ne paskutinių *Pilkington* finansinių metų, pasibaigusį iki ginčijamo sprendimo priėmimo, vidutinis valiutų kursas, o to sprendimo priėmimo dienos keitimo kursas.

38 — Sprendimas *Sarrió / Komisija* (T-334/94, EU:T:1998:97, 403 punktas).

39 — Šiuo klausimu taip pat žr. Sprendimą *Musique diffusion française ir kt. / Komisija* (100/80–103/80, EU:C:1983:158, 135 punktas).

40 — 2012 m. spalio 29 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) Nr. 1268/2012 dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių taikymo taisyklių (OL L, 2012, 362, p. 1).

41 — Šiuo klausimu žr. sprendimus *Enso Española / Komisija* (C-282/98 P, EU:C:2000:628, 59 punktas), *Sarrió / Komisija* (C-291/98 P, EU:C:2000:631, 89 punktas) ir *Limburgse Vinyl Maatschappij ir kt. / Komisija* (C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P–C-252/99 P ir C-254/99 P, EU:C:2002:582, 604 punktas).

42 — Šiuo klausimu žr. šios išvados 73 punktą.

i) Vienodo požiūrio principas

65. Pirma, apeliančios teigia, kad Bendrasis Teismas pažeidė vienodo požiūrio principą. Jų nuomone, visos įmonės turi būti vertinamos vienodai, neatsižvelgiant į valiutą, kuria jos tvarko savo apskaitą. To Bendrasis Teismas esą neįvertino.

66. Vienodo požiūrio principas yra bendrasis Sąjungos teisės principas, įtvirtintas Pagrindinių teisių chartijos 20 ir 21 straipsniuose⁴³. Šis principas negali būti aiškinamas ir taikomas skirtingai, priklausomai nuo teisės srities.

67. Iš nusistovėjusios teismo praktikos matyti, jog pagal šį principą reikalaujama, kad panašios situacijos nebūtų vertinamos skirtingai, o skirtingos – vienodai, jei toks vertinimas negali būti objektyviai pagrįstas⁴⁴.

68. Tai, kad Teisingumo Teismas, nustatydamas baudas už kartelių teisės pažeidimus, pripažįsta, jog 10 % viršutinė riba pagal Reglamento (EB) Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalies antrą pastraipą turi būti vienodai taikoma visoms įmonėms, yra ne kas kita kaip vienodo požiūrio principo išraiška⁴⁵.

69. Atsižvelgiant į šioje byloje aktualų klausimą, pirmiausia reikia pažymėti, kad kiekvienos įmonės pajėgumas per laikotarpį nuo paskutinių finansinių metų pabaigos iki sprendimo, kuriuo skiriama bauda, priėmimo gali natūraliai svyruoti. Tokius pokyčius gali lemti, pavyzdžiui, netikėtai sumažėjusi apyvarta, taip pat pasikeitęs valiutų kursas, ypač tais atvejais, kai didžiąją įmonės apyvartos dalį – nesvarbu, kur būtų jos buveinė, – sudaro pardavimas užsienio valiuta.

70. Šiuo atžvilgiu visos įmonės yra tokioje pačioje padėtyje ir Sąjungos teisės aktų leidėjas joms taiko vienodas sąlygas: pagal Reglamento (EB) Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalies antrą pastraipą į tokį pajėgumo svyravimą apskaičiuojant 10 % viršutinę ribą *neatsižvelgiama*, nepriklausomai nuo to, ar įmonė apskaičiuoja savo apyvartą eurai ar kita valiuta. Taigi šiuo atžvilgiu vienodo požiūrio principas negali būti pažeistas.

71. Žinoma, įmonių, kurios apskaičiuoja savo apyvartą ne eurai, o užsienio valiuta, *išlaidos* baudai sumokėti dėl pasikeitusio valiutų kurso, lyginant praėjusiais finansiniais metais ir Komisijos sprendimo skirti baudą priėmimo dieną galiojusį keitimo kursą, gali būti veikiamos didesnio svyravimo nei tų įmonių, kurios savo apskaitą tvarko eurai. Šiuo atžvilgiu ne euro zonoje įsteigtų įmonių padėtis gali skirtis nuo įmonių, kurių buveinė yra euro zonoje.

72. Remiantis vien tuo, kad įmonės, kurios buveinė yra ne euro zonoje, likvidaus turto pokyčiams valiutų kursas gali turėti didesnę įtaką nei įmonei, kurios buveinė yra euro zonoje, negalima daryti išvados, kad pirmosios pajėgumą Komisija turėtų vertinti iš naujo, o priimdama sprendimą skirti baudą remtis tuo momentu galiojančiu keitimo kursu.

43 — Sprendimai *Akzo Nobel Chemicals ir Akros Chemicals / Komisija* (C-550/07 P, EU:C:2010:512, 54 punktas) ir *Guardian Industries ir Guardian Europe / Komisija* (C-580/12 P, EU:C:2014:2363, 51 punktas), taip pat žr. Sprendimą *Ruckdeschel ir kt.* (117/76 ir 16/77, EU:C:1977:160, 7 punktas).

44 — Sprendimai *Arcelor Atlantique et Lorraine ir kt.* (C-127/07, EU:C:2008:728, 23 punktas), *Akzo Nobel Chemicals ir Akros Chemicals / Komisija* (C-550/07 P, EU:C:2010:512, 55 punktas), *Guardian Industries ir Guardian Europe / Komisija* (C-580/12 P, EU:C:2014:2363, 51 punktas) ir *P ir S* (C-579/13, EU:C:2015:369, 41 punktas).

45 — Sprendimas *Dansk Rørindustri ir kt. / Komisija* (C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P ir C-213/02 P, EU:C:2005:408, 281 punktas).

73. Toks valiutų svyravimas yra valiutų kurso rizikos, kurią turi prisiimti kiekviena įmonė, išraiška⁴⁶. Už euro zonos ribų įsteigta įmonė vienodai sąmoningai prisiima nepalankių valiutų kurso pokyčių riziką ir gauna naudos iš palankių valiutų kurso pokyčių. Nepriimtina, kad tokia įmonė, remdamasi vienodo požiūrio principu, pasirinktinai nusimestų vien galimą savo buveinės ne euro zonoje našta, tariamai siekdama lygybės.

74. Be kita ko, reikėtų pažymėti, kad dar prieš įvedant eurą ne visos vidaus rinkoje veikiančios įmonės buvo susidūrusios su ta pačia valiutų kurso rizika. Iš tiesų Komisija tuo metu *visoms* įmonėms turėjo perskaičiuoti valiutą, prieš paskirdama joms baudas, o šiandien tai būtina tik ne euro zonoje įsteigtoms įmonėms. Vis dėlto bendrovės ir prieš įvedant eurą, priklausomai nuo valstybės narės, kurioje jos įsteigtos, susidurdavo su skirtingu valiutų kurso svyravimu, taigi ir su skirtinga valiutų kurso rizika.

ii) Teisinio saugumo principas

75. Antra, apeliančios teigia, kad Bendrasis Teismas neatsižvelgė į teisinio saugumo principą. Jų nuomone, visoms įmonėms turi būti suteikta galimybė numatyti finansinę naštą, kuri joms gresia dėl Komisijos galimai paskirtos baudos, savo valiuta.

76. Teisinio saugumo principas yra bendrasis Sąjungos teisės principas, be kita ko, reikalaujantis, kad teisės aktai, privatiems asmenims sukeliantys nepalankių pasekmių, būtų aiškūs, tikslūs ir teisės subjektai numatytų jų taikymą⁴⁷. Šie asmenys turi aiškiai žinoti savo teises ir pareigas, kad galėtų imtis tam tikrų veiksmų⁴⁸.

77. Be to, Teisingumo Teismas būtent dėl Reglamento (EB) Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalies antros pastraipos pažymėjo, kad Komisijos skiriamos baudos už kartelių teisės pažeidimus pagal šią nuostatą dydis turi skaičiais įvertinamą ir absoliučią ribą, todėl galima iš anksto nustatyti maksimalų baudos, kuri gali būti skirta konkrečiai įmonei, dydį⁴⁹.

78. Numatymo sąvokai logiškai būdingas prognozavimo elementas. Prognozė, paremta naujausiais turimais duomenimis, bus patikimesnė, nei grindžiama dar nežinomais būsimais duomenimis.

79. Todėl, be jokios abejonės, bet kuriai įmonei lengviau numatyti jos atveju taikytiną 10 % viršutinę baudos už kartelių teisės pažeidimus ribą pagal Reglamento (EB) Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalies antrą pastraipą, kai ši viršutinė riba apskaičiuojama taikant valiutų kurso vidurkį per paskutinius pasibaigusius finansinius metus, o ne būsimą, iš anksto nežinomą sprendimo skirti baudą konkrečios priėmimo dienos valiutų kursą.

80. Todėl Bendrasis Teismas visiškai teisingai pažymėjo⁵⁰, kad ECB paskelbtas vidutinis paskutinių prieš priimant sprendimą, kuriuo skiriama bauda, pasibaigusį bendrovės finansinių metų valiutų kursas daug tinkamesnis teisiniam saugumui užtikrinti nei būsimas konkrečios sprendimo skirti baudą priėmimo dienos valiutų kursas.

46 — Šiuo klausimu žr. sprendimus *Enso Española* / Komisija (C-282/98 P, EU:C:2000:628, 59 punktas), *Sarrió* / Komisija (C-291/98 P, EU:C:2000:631, 89 punktas) ir *Limburgse Vinyl Maatschappij ir kt.* / Komisija (C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P–C-252/99 P ir C-254/99 P, EU:C:2002:582, 604 punktas).

47 — Sprendimai *Akzo Nobel Chemicals ir Akros Chemicals* / Komisija (C-550/07 P, EU:C:2010:512, 100 punktas) ir *Ålands Vindkraft* (C-573/12, EU:C:2014:2037, 127 punktas); taip pat žr. sprendimus *Van Es Douane Agenten* (C-143/93, EU:C:1996:45, 27 punktas) ir *Association nationale d'assistance aux frontières pour les étrangers* (C-606/10, EU:C:2012:348, 76 punktas).

48 — Sprendimai *ArcelorMittal Luxembourg* / Komisija ir Komisija / *ArcelorMittal Luxembourg ir kt.* (C-201/09 P ir C-216/09 P, EU:C:2011:190, 68 punktas), *ThyssenKrupp Nirosta* / Komisija (C-352/09 P, EU:C:2011:191, 81 punktas) ir *Ålands Vindkraft* (C-573/12, EU:C:2014:2037, 128 punktas).

49 — Sprendimai *Guardian Industries ir Guardian Europe* / Komisija (C-580/12 P, EU:C:2014:2363, 55 punktas), *LG Display ir LG Display Taiwan* / Komisija (C-227/14 P, EU:C:2015:258, 51 punktas) ir *InnoLux* / Komisija (C-231/14 P, EU:C:2015:451, 48 punktas).

50 — Skundžiamo sprendimo 420 punktas.

81. Taip yra dėl to, kad minėtas vidutinis valiutų kursas yra fiksuotas nuo atitinkamų finansinių metų pabaigos ir daugiau nekinta, o konkrečios dienos kursas priklauso nuo būsimų nenumatytų atvejų, t. y. nuo momento, kurį Komisija pasirinks priimti sprendimą skirti baudą, ir nuo ekonominės to meto situacijos. Todėl kiekviena įmonė, dėl kurios Komisija yra pradėjusi tyrimą dėl kartelių teisės pažeidimo, remdamasi vidutiniu valiutų kursu, dar prieš priimant galutinį sprendimą byloje, gali tiksliai apskaičiuoti didžiausią sumą eurai, kurią gali tekti sumokėti kaip baudą.

82. Apeliančios teigia, kad įmonėms, kurios savo apyvartą skaičiuoja ne eurai, numatyti finansinę naštą galimai mokėtinoms baudoms už kartelių teisės pažeidimus yra sunkiau negu įmonėms, kurių apskaita tvarkoma eurai.

83. Tačiau šis nesaugumas kyla dėl valiutų kurso rizikos, kurią ne euro zonoje įsteigtoms įmonėms, kaip jau minėta⁵¹, visada tenka prisiimti. Tai dar ne viskas: atsargi įmonė visada privalo iš anksto pasirūpinti gresiančiomis prievolėmis būtent ta valiuta, kuria šie išsipareigojimai turės būti įvykdyti ateityje. Šiuo požiūriu nėra esminio skirtumo tarp baudos už kartelių teisės pažeidimus, kurią galimai skirs Komisija, ir civilinės atsakomybės rizikos, kurią įmonei gali tekti prisiimti bylinėjantis nacionaliniuose teismuose.

84. Jei įmonė Komisijos nagrinėjamoje byloje pagal Reglamentą (EB) Nr. 1/2003 yra įtariama dalyvavusi kartelyje, ji pati turi būti suinteresuota pagal savo apyvartą paskutiniiais finansiniais metais, dar nesibaigus bylos nagrinėjimui, suformuoti atidėjinius eurai baudai, kurią gali tekti mokėti, arba bent sudaryti susitarimus su finansų įstaigomis, kad užtikrintų reikiamą likvidumą eurai iki 10 % viršutinės ribos pagal Reglamento (EB) Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalies antrą pastraipą tuo metu, kai bus priimtas sprendimas skirti baudą.

85. Jei įmonė nesiima tokių atsargumo priemonių, vadinasi, ji nusprendžia spekuliuoti valiutų kurso pokyčiais ir supranta riziką, kad vėliau, prireikus mokėti baudą, privalės išgyti užsienio valiutos ne tokiomis palankiomis sąlygomis, nei būtų tai galėjusi padaryti baigiantis paskutiniams finansiniams metams prieš priimant sprendimą skirti baudą.

86. Kaip Teisingumo Teismas jau konstatavo kitomis aplinkybėmis, valiutų kurso svyravimas yra atsitiktinis veiksnys, kurio poveikis gali būti ir palankus, ir nepalankus⁵². Toks valiutų kurso svyravimas pats savaime neleidžia daryti išvados, kad teisėtai nustatyta bauda yra netinkama⁵³.

3. Tarpinė išvada

87. Apibendrinant teigtina, kad, prieš priimant sprendimą dėl baudos skyrimo, pasibaigusį įmonės finansinių metų vidutinio valiutų kurso taikymas, perskaičiuojant valiutą 10 % viršutinei baudos už kartelių teisės pažeidimus ribai apskaičiuoti, neprieštarauja nei Reglamento (EB) Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalies antros pastraipos tikslui, nei bendriesiems vienodo požiūrio ir teisinio saugumo principams. Dėl tokios išvados Bendrasis Teismas nepadarė jokios teisės klaidos⁵⁴. Todėl apeliacinio skundo antrasis pagrindas yra nepagrįstas.

51 — Žr. šios išvados 73 punktą.

52 — Sprendimas *Limburgse Vinyl Maatschappij ir kt. / Komisija* (C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P–C-252/99 P ir C-254/99 P, EU:C:2002:582, 604 punktas).

53 — Sprendimai *Enso Española / Komisija* (C-282/98 P, EU:C:2000:628, 59 punktas), *Sarrió / Komisija* (C-291/98 P, EU:C:2000:631, 89 punktas) ir *Limburgse Vinyl Maatschappij ir kt. / Komisija* (C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P–C-252/99 P ir C-254/99 P, EU:C:2002:582, 604 punktas).

54 — Skundžiamo sprendimo 421 punktas kartu su 415 ir 416 punktais.

C – Dėl įvairių bendrųjų teisės principų ir teisinės valstybės aspektų (apeliacinio skundo trečiasis pagrindas)

88. Apeliacinio skundo trečiasis pagrindas skirtas bendriesiems teisės principams ir teisinės valstybės aspektams, kurių pažeidimu apeliančės kaltina Bendrąjį Teismą. Trečiuoju pagrindu jos skundžia, viena vertus, skundžiamo sprendimo 396–402 punktus, o kita vertus – 434, 438 ir 440–444 punktus. Apeliacinio skundo trečiojo pagrindo pirma dalis skirta tik teisiniams reikalavimams, kylantiems iš vienodo požiūrio ir proporcingumo principų (žr. 1 skirsnį), o antra dalis – neribotai Bendrojo Teismo jurisdikcijai (žr. toliau 2 skirsnį).

89. Apeliančių argumentams, susijusiems su abiem šio apeliacinio skundo pagrindo dalimis, svarbi *Pilkington* per teismo procesą pirmojoje instancijoje pateikta įmonių konsultavimo bendrovės tyrimo ataskaita. Apeliančės mano, kad, remdamosi šia tyrimo ataskaita, gali daryti išvadą, jog *Pilkington* finansinė padėtis Komisijai skyrus baudą gerokai suprastėjo.

90. Iš karto pasakysiu, kad Bendrojo Teismo veiksmai, susiję su šio tyrimo ataskaita, buvo visiškai tinkami ir teisės požiūriu nekvestionuoti. Bendrasis Teismas teisingai atsižvelgė į minėtą tyrimą tik neribotos jurisdikcijos tikslais, ji suteikia jam teisę pasirinkti, ar atsižvelgti į faktus ir įrodymus, kurie paaiškėjo tik priėmus ginčijamą sprendimą⁵⁵. Tačiau Bendrasis Teismas, nagrinėdamas ginčijamo sprendimo teisėtumą, taip pat visiškai tinkamai neatsižvelgė į šį tyrimą, nes tokiais atvejais gali būti atsižvelgiama tik į elementus, kurie buvo žinomi ir Komisijai priimant atitinkamą sprendimą⁵⁶.

1. Vienodo požiūrio ir proporcingumo principai (apeliacinio skundo trečiojo pagrindo pirma dalis)

91. Pirma, apeliančės teigia, kad Bendrasis Teismas klaidingai išaiškino teisinius bendrųjų vienodo požiūrio ir proporcingumo principų reikalavimus. Jos kritikuoja „akivaizdžią neatitiktį“ principams, kylančią dėl naštos, kuri tenka atskiroms kartelio dalyvėms dėl Komisijos taikomų sankcijų. *Pilkington* nuomone, ji nubausta daug griežčiau nei jos bendrininkės, nes jai skirta bauda sudaro daug didesnę jos bendrosios apyvartos dalį, palyginti su kitomis kartelio dalyvėmis, kurių produktų įvairovė buvo didesnė.

92. Bendrasis Teismas šiuo požiūriu teisingai priminė⁵⁷, kad galutinės šioms įmonėms skirtos baudos neturi atspindėti visų su jų bendrąja apyvarta arba apyvarta atitinkamoje produkto rinkoje susijusių skirtumų⁵⁸. Nors Reglamento (EB) Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalies antroje pastraipoje nustatyta 10 % viršutinė riba, baudos už kartelių teisės pažeidimus apskaičiavimas nėra mechaninis veiksmas, būtinais sukuriantis tam tikrą sąsają tarp sankcijos ir atitinkamos visų susijusių įmonių bendrosios apyvartos.

55 — Sprendimas *Galp Energía España ir kt. / Komisija* (C-603/13 P, EU:C:2016:38, 72 punktas).

56 — Sprendimai *Prancūzija / Komisija* (15/76 ir 16/76, EU:C:1979:29, 7 punktas), *Crispoltoni ir kt.* (C-133/93, C-300/93 ir C-362/93, EU:C:1994:364, 43 punktas), *IECC / Komisija* (C-449/98 P, EU:C:2001:275, 87 punktas) ir *Schindler Holding ir kt. / Komisija* (C-501/11 P, EU:C:2013:522, 31 punktas).

57 — Skundžiamo sprendimo 397 punktas.

58 — Sprendimas *Dansk Rørindustri ir kt. / Komisija* (C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P-C-208/02 P ir C-213/02 P, EU:C:2005:408, 312 punktas).

93. Tiesa, Komisija, skirdama baudas už kartelių teisės pažeidimus pagal Reglamento (EB) Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos a punktą, negali visiškai laisvai naudotis savo diskrecija, jos sprendimą galima peržiūrėti teismine tvarka, ar jis atitinka bendruosius Sąjungos teisės principus, Sąjungos lygiu užtikrinamas pagrindines teises⁵⁹ ir pirmiausia vienodo požiūrio ir proporcingumo principus⁶⁰.

94. Bendrasis Teismas šioje byloje nepažeidė nei vieno, nei kito principo teisinių reikalavimų.

a) Teisiniai vienodo požiūrio principo reikalavimai

95. Pirma, vienodo požiūrio principu, kaip jau nurodžiau⁶¹, reikalaujama, kad panašūs atvejai nebūtų traktuojami skirtingai, o skirtingi atvejai – vienodai, išskyrus atvejus, kai tokį traktavimą galima objektyviai pateisinti.

96. Paprastai laikoma, kad vienodo požiūrio principas traukiant baudžiamojon atsakomybėn už kartelių teisės pažeidimus yra įgyvendintas, jei visiems kartelio dalyviams skiriamos baudos apskaičiuojamos pagal tuos pačius kriterijus⁶², todėl, nagrinėjant tą patį kartelių teisės pažeidimą, taikomi ne dvejopi standartai dėl *kokybės*⁶³. Galiausiai, jeigu įmonei skirta bauda artima ar net siekia 10 % jos bendrosios apyvartos, t. y. įstatymais nustatytą viršutinę ribą (Reglamento (EB) Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalies antra pastraipa), o kitiems kartelio dalyviams šis procentas yra mažesnis, tai savaime dar nereiškia, kad pažeistas vienodo požiūrio principas⁶⁴.

97. Vis dėlto apeliančės siekia, kad *Pilkington* šioje byloje būtų taikomas ypatingas statusas, t. y. kad jai skirta bauda sudarytų mažesnę bendrosios įmonės apyvartos procentą. *Mutatis mutandis* jos kaltina Bendrąjį Teismą nepritaikius joms šio ypatingo statuso.

98. Nukrypimas nuo įprasto baudų skaičiavimo metodo gali būti pateisinamas, jei Komisijos taikomas skaičiavimo metodas, vadovaujantis 2006 m. gairėmis, neleidžia pakankamai diferencijuoti atskiroms kartelio dalyvėms skirtingų baudų, atsižvelgiant į kiekvienos iš jų dalyvavimo kartelyje trukmę ir reikšmę, taip pat galimas lengvinančias ar sunkinančias aplinkybes⁶⁵. Tačiau nagrinėjamu atveju nėra jokio pagrindo taip manyti, apeliančės taip pat nepateikė jokio įrodymo šiuo klausimu.

59 — Pagrindinių teisių chartijos 51 straipsnio 1 dalies pirmas sakiny; be to, žr. deklaratyvią nuorodą Reglamento (EB) Nr. 1/2003 37 konstatuojamojoje dalyje, kurioje teigiama, kad šis reglamentas turėtų būti aiškinamas ir taikomas atsižvelgiant į chartijoje įtvirtintas teises ir principus.

60 — Šiuo klausimu žr. sprendimus *Dansk Rørindustri ir kt. / Komisija* (C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P – C-208/02 P ir C-213/02 P, EU:C:2005:408, 304 ir 319 punktai), *Alliance One International ir Standard Commercial Tobacco / Komisija* (C-628/10 P ir C-14/11 P, EU:C:2012:479, 58 punktas) ir *Guardian Industries ir Guardian Europe / Komisija* (C-580/12 P, EU:C:2014:2363, 62 punktas).

61 — Šiuo klausimu žr. šios išvados 66 ir 67 punktus.

62 — Šiuo klausimu žr. Sprendimą *Alliance One International ir Standard Commercial Tobacco / Komisija* (C-628/10 P ir C-14/11 P, EU:C:2012:479, 58 punktas), pagal kurį įmonės, kurios buvo sudariusios susitarimą ar derino veiksmus pažeisdamos EB 81 straipsnio 1 dalį, negali būti diskriminuojamos taikant skirtingus skaičiavimo metodus.

63 — Šiuo klausimu žr. mano išvadą susijusiose bylose *Alliance One International ir Standard Commercial Tobacco / Komisija* (C-628/10 P ir C-14/11 P, EU:C:2012:11, 57 punktas).

64 — Sprendimas *Putters International / Komisija* (T-211/08, EU:T:2011:289, 74 punktas).

65 — Šiuo klausimu žr. Sprendimą *Putters International / Komisija* (T-211/08, EU:T:2011:289, 75 punktas); taip pat žr. 2015 m. kovo 10 d. Europos Parlamento rezoliuciją dėl 2014 m. gegužės 6 d. Komisijos pateiktos metinės ataskaitos dėl ES konkurencijos politikos 2013 m. (Parlamento rezoliucija P8_TA(2015)0051, 29 punktas).

99. Galiausiai atsakymas į klausimą, ar *Pilkington* padėtis dėl ypatingų aplinkybių smarkiai skiriasi nuo kitų kartelio dalyvių padėties ir todėl jai būtina suteikti ypatingą statusą apskaičiuojant baudą, priklauso nuo faktų ir įrodymų vertinimo. Pagal nusistovėjusią teismo praktiką⁶⁶ tai sprendžia tik Bendrasis Teismas ir atitinkamas sprendimas negali būti peržiūrimas apeliaciniame procese Teisingumo Teisme, išskyrus atvejus, kai iškraipomos faktinės aplinkybės ar įrodymai, tačiau šiuo atveju tai nebuvo nurodyta.

100. Tik dėl išsamumo norėčiau pažymėti, kad, mano nuomone, akivaizdi *Pilkington* specializacija automobilių stiklų srityje ir nedidelė produktų įvairovė, palyginti su kitomis kartelio dalyvėmis, savaime nereiškia pakankamo pagrindo, leidžiančio vadovautis specialiaisiais kriterijais apskaičiuojant *Pilkington* skiriamą baudą. Priešingai – Komisija teisingai pažymi, kad tokia įmonė kaip *Pilkington*, kurios ypač didelę dalį bendrosios apyvartos sudaro produktų, dėl kurių sudarytas kartelis, pardavimas, atitinkamai gauna ir didesnę naudą iš pelno, kuri lemia slapta su kartelio dalyvėmis sutartas elgesys. Tokiomis aplinkybėmis anaipol nėra nesąžininga, jei Komisijos skiriama bauda sudaro didesnę procentinę šios įmonės bendrosios apyvartos dalį, palyginti su kitomis kartelio dalyvėmis.

101. Šios išvados negali paneigti aplinkybė, kad anksčiau Komisija pavieniais atvejais sumažindavo baudas, siekdama teisingai atsižvelgti į atskirų kartelio dalyvių verslo modelio ypatumus. Pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką ankstesni Komisijos sprendimai nėra teisinis pagrindas nustatant baudų dydį konkurencijos srityje⁶⁷.

102. Kalbant apie apeliančių nurodomą *Almamet* atvejį, reikia pažymėti, kad šios įmonės padėtis buvo išskirtinė, o *Pilkington* padėtis, bent jau remiantis Sąjungos teismų turima informacija, nebuvo tokia pat ypatinga⁶⁸.

103. Todėl kaltinimas pažeidus teisinius vienodo požiūrio principo reikalavimus turi būti atmestas kaip nepagrįstas.

b) Teisiniai proporcingumo principo reikalavimai

104. Kalbant apie proporcingumo principą, kuriam, remiantis Chartijos 49 straipsnio 3 dalimi, suteikiamas pagrindinės teisės statusas⁶⁹, reikia pažymėti, kad jo taip pat turi būti laikomasi skiriant baudas už kartelių teisės pažeidimus⁷⁰.

105. Galiausiai apeliančės kaltina Bendrąjį Teismą, kad šis pernelyg mažai dėmesio skyrė teisiniams proporcingumo reikalavimams dėl Komisijos skirtos baudos ir *Pilkington* bendrosios apyvartos santykio.

66 – Žr., be kitų, sprendimus *Dansk Rørindustri ir kt.* / Komisija (C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P ir C-213/02 P, EU:C:2005:408, 177 punktą), *Dole Food ir Dole Fresh Fruit Europe* / Komisija (C-286/13 P, EU:C:2015:184, 58 punktą) ir *Toshiba Corporation* / Komisija (C-373/14 P, EU:C:2016:26, 40 ir 41 punktai).

67 – Sprendimai *JCB Service* / Komisija (C-167/04 P, EU:C:2006:594), *Telefónica ir Telefónica de España* / Komisija (C-295/12 P, EU:C:2014:2062, 189 punktą) ir *LG Display ir LG Display Taiwan* / Komisija (C-227/14 P, EU:C:2015:258, 67 punktą).

68 – Kaip pažymėjo Teisingumo Teismas Sprendime *Novácke chemické závody* / Komisija (T-352/09, EU:T:2012:673, 139 punktą), bendrovės *Almamet* padėtis visų pirma išsiskyrė tuo, kad „vertingomis medžiagomis prekiaujanti prekybininkė <...> taiko mažą pelno maržą“.

69 – Šiuo klausimu žr. mano išvadą byloje *Schindler Holding ir kt.* / Komisija (C-501/11 P, EU:C:2013:248, 222 punktą).

70 – Sprendimai *Dansk Rørindustri ir kt.* / Komisija (C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P ir C-213/02 P, EU:C:2005:408, 319 punktą) ir *Aalborg Portland ir kt.* / Komisija (C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P ir C-219/00 P, EU:C:2004:6, 365 punktą).

106. Iš esmės minėtąja⁷¹ teisės aktuose numatyta 10 % viršutine riba pagal Reglamento (EB) Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalies antrą pastraipą užtikrinamas tinkamas santykis tarp kartelio dalyvams Komisijos skiriamų baudų ir šių įmonių pajėgumo, užkertamas kelias pernelyg didelėms ir neproporcingoms baudoms⁷². Laikantis šios viršutinės ribos galima teigti, kad bauda neproporcingai *neviršys* įmonės pajėgumo.

107. Remiantis vien tuo, kad bauda įmonei tampa finansine našta (galbūt netgi didelė) ir laikinai susilpnina jos finansinę galią, jokių būdų negalima daryti išvados, kad bauda yra neproporcingai didelė. Atvirkščiai – įmonei baudos forma skiriama sankcija *turi* būti juntama, kad darytų konkretų atgrasomąjį ir bendrąjį atgrasomąjį poveikį (šiuo klausimu taip pat žr. 2006 m. gairių 4 punktą). Šis tikslas nebūtų pasiektas, jei įmonė galėtų sumokėti jai skirtą baudą tarsi „iš smulkių pinigų“.

108. Beje, jei remiantis galima tikėtina įmonės finansinio pajėgumo susilpnėjimu dėl baudos už kartelių teisės pažeidimus būtų ketinama sušvelninti sankciją, susiklostytų paradoksali situacija – tokiai įmonei už sunkų konkurencijos taisyklių pažeidimą būtų atlyginta suteikiant nepagrįstą pranašumą konkurencinėje kovoje⁷³. Jei kuri nors įmonė netikėtai susidurtų su finansiniais sunkumais, Sąjungos biudžeto teisėje, kaip jau minėta⁷⁴, tam numatyti atitinkami sprendimai.

109. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, kaltinimas teisinių proporcingumo principo reikalavimų pažeidimu toks pat nepagrįstas kaip ir su vienodo požiūrio principu susijęs kaltinimas.

2. Dėl Bendrojo Teismo naudojimosi neribota jurisdikcija (apeliacinio skundo trečiojo pagrindo antra dalis)

110. Galiausiai apeliantės apeliacinio skundo trečiuoju pagrindu kritikuoja Bendrąjį Teismą, kad šis nepakankamai intensyviai naudojosi savo turima teise į neribotą jurisdikciją pagal SESV 261 straipsnį, siejamą su Reglamento (EB) Nr. 1/2003 31 straipsniu.

111. Ši kritika visų pirma nukreipta prieš skundžiamo sprendimo 442 ir 443 punktuose išdėstytas mintis, kad Bendrasis Teismas gali sumažinti Komisijos skirtą baudą dėl neigiamų jos finansinių padarinių įmonei tik „išimtinėmis aplinkybėmis“, „jei tai pateisinama remiantis viršesniais interesais“⁷⁵. Apeliančių teigimu, Bendrasis Teismas tokiu pasisakymu neteisėtai pasirinko pernelyg „paviršutinišką naudojimąsi“ savo neribota jurisdikcija⁷⁶.

71 — Šiuo klausimu žr. mano pastabas dėl apeliacinio skundo antrojo pagrindo, ypač šios išvados 48 punktą.

72 — Sprendimai *Musique diffusion française ir kt.* / Komisija (100/80–103/80, EU:C:1983:158, 119 ir 121 punktai), *Dansk Rørindustri ir kt.* / Komisija (C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P ir C-213/02 P, EU:C:2005:408, 280 ir 281 punktai), *Britannia Alloys & Chemicals* / Komisija (C-76/06 P, EU:C:2007:326, 24 punktas) ir *YKK ir kt.* / Komisija (C-408/12 P, EU:C:2014:2153, 63 punktas).

73 — Šiuo klausimu žr. sprendimus *Dansk Rørindustri ir kt.* / Komisija (C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P ir C-213/02 P, EU:C:2005:408, 327 punktas), *SGL Carbon* / Komisija (C-308/04 P, EU:C:2006:433, 105 punktas) ir *KME Germany ir kt.* / Komisija (C-389/10 P, EU:C:2011:816, 103 punktas); panašiai ir Sprendime *IAZ International Belgium ir kt.* / Komisija (96/82–102/82, 104/82, 105/82, 108/82 ir 110/82, EU:C:1983:310, 54 ir 55 punktai).

74 — Žr. šios išvados 61 punktą.

75 — Skundžiamo sprendimo 442 punktas.

76 — Proceso kalba: „a „light touch“ review“.

112. Teisingumo Teismas vertina tik tai, ar Bendrasis Teismas nepadarė akivaizdžių klaidų naudodamasis savo neribota jurisdikcija⁷⁷. Laikytina, kad tokių klaidų padaryta, pirma, jei Bendrasis Teismas pažeidė SESV 261 straipsnyje numatytų savo įgaliojimų ribas⁷⁸, antra, jei išsamiai neišnagrinėjo visų reikšmingų aspektų⁷⁹ ir, trečia, jei taikė netinkamus teisinius kriterijus⁸⁰, ypač atsižvelgiant į vienodo požiūrio⁸¹ ir proporcingumo⁸² principus.

113. Apeliančių kaltinimas dėl pernelyg paviršutiniško požiūrio į *pleine juridiction* patenka į pirmąją iš minėtų kategorijų: galiausiai Bendrasis Teismas kritikuojamas tinkamai neįvykdęs savo įgaliojimų pagal SESV 261 straipsnį⁸³.

114. Iš tiesų tokie įgaliojimai yra labai platūs: Bendrajam Teismui pagal SESV 261 straipsnį leidžiama, be paprastos Komisijos nustatytos baudos už kartelių teisės pažeidimus teisėtumo kontrolės, pakeisti Komisijos vertinimą, nustatantį šios baudos dydį, savuoju⁸⁴. Taigi jis turi teisę paprasčiausiai tikslingumo sumetimais panaikinti, sumažinti ar padidinti baudą ir neprivalo prieš tai panaikinti ginčijamo sprendimo⁸⁵. Todėl naudojimasis neribota jurisdikcija nebūtinai suponuoja išvadą, kad padaryta teisės klaida.

115. Bendrajam Teismui ši galimybė, kurią jam suteikia SESV 261 straipsnis, buvo gerai žinoma ir šiuo atveju⁸⁶. Bendrasis Teismas jokių būdu nemane, kad jis, apskritai tik esant išimtinėms aplinkybėms, *turi teisę* sumažinti Komisijos paskirtą baudą. Priešingai, jis nusprendė, kad sumažinti baudą konkrečiai dėl atitinkamos įmonės, kaip teigiama, susilpnėjusio finansinio pajėgumo *dera* tik esant išimtinėms aplinkybėms.

116. Kitaip tariant, Bendrasis Teismas šioje byloje tikrai nagrinėjo *Pilkington* argumentus dėl jos susilpnėjusio finansinio pajėgumo, įskaitant *Pilkington* pateiktą įmonių konsultavimo bendrovės tyrimą. Nemažinti baudos dydžio jis nusprendė ne dėl klaidingai suprastų teisinių priežasčių, bet vien įvertinęs *tikslingumą*. Tai ypač aišku iš konteksto, į kurį atsižvelgdamas Bendrasis Teismas aiškina „išimtinės aplinkybės“. Bendrasis Teismas susirūpinęs, kad Sąjungos konkurencijos politika galėtų nukentėti, jei baudos už kartelių teisės pažeidimus įmonėms nebūtų pakankamai griežtos⁸⁷.

77 — Sprendimas *Aalborg Portland ir kt. / Komisija* (C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P ir C-219/00 P, EU:C:2004:6, 365 punktas).

78 — Šiuo klausimu žr. mano išvadą byloje *Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied / Komisija* (C-105/04 P, EU:C:2005:751, 137 punktas) ir *Schindler Holding ir kt. / Komisija* (C-501/11 P, EU:C:2013:248, 190 punktas); tuo pačiu klausimu žr. sprendimus *Schindler Holding ir kt. / Komisija* (C-501/11 P, EU:C:2013:522, 155 ir 156 punktai) ir *Kone ir kt. / Komisija* (C-510/11 P, EU:C:2013:696, 40 ir 42 punktai).

79 — Sprendimai *Baustahlgewebe / Komisija* (C-185/95 P, EU:C:1998:608, 128 punktas), *Dansk Rørindustri ir kt. / Komisija* (C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P ir C-213/02 P, EU:C:2005:408, 244 ir 303 punktai) ir *Papierfabrik August Koehler ir kt. / Komisija* (C-322/07 P, C-327/07 P ir C-338/07 P, EU:C:2009:500, 125 punktas).

80 — Sprendimai *Baustahlgewebe / Komisija* (C-185/95 P, EU:C:1998:608, 128 punktas), *Dansk Rørindustri ir kt. / Komisija* (C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P ir C-213/02 P, EU:C:2005:408, 244 ir 303 punktai) ir *Papierfabrik August Koehler ir kt. / Komisija* (C-322/07 P, C-327/07 P ir C-338/07 P, EU:C:2009:500, 125 punktas).

81 — Sprendimai *Weig / Komisija* (C-280/98 P, EU:C:2000:627, 63 ir 68 punktai), *Sarrió / Komisija* (C-291/98 P, EU:C:2000:631, 97 ir 99 punktai) ir *Alliance One International ir Standard Commercial Tobacco / Komisija* (C-628/10 P ir C-14/11 P, EU:C:2012:479, 58 punktas).

82 — Sprendimai *E.ON Energie / Komisija* (C-89/11 P, EU:C:2012:738, 126 punktas) ir *Schindler Holding ir kt. / Komisija* (C-501/11 P, EU:C:2013:522, 165 punktas).

83 — Dėl teisinių reikalavimų, susijusių su vienodo požiūrio ir proporcingumo principais, kalbėjau nagrinėdama apeliacinio skundo trečiojo pagrindo pirmą dalį (žr. šios išvados 91–109 punktus).

84 — Sprendimai *Limburgse Vinyl Maatschappij ir kt. / Komisija* (C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P–C-252/99 P ir C-254/99 P, EU:C:2002:582, 692 punktas), *KME Germany ir kt. / Komisija* (C-389/10 P, EU:C:2011:816, 130 punktas), *AC-Treuhand / Komisija* (C-194/14 P, EU:C:2015:717, 74 punktas) ir *Galp Energía España ir kt. / Komisija* (C-603/13 P, EU:C:2016:38, 75 punktas).

85 — Sprendimai *Limburgse Vinyl Maatschappij ir kt. / Komisija* (C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P–C-252/99 P ir C-254/99 P, EU:C:2002:582, 692 punktas) ir *Prym ir Prym Consumer / Komisija* (C-534/07 P, EU:C:2009:505, 86 punktas).

86 — Žr., be kita ko, skundžiamo sprendimo 431, 432 ir 434 punktus.

87 — Skundžiamo sprendimo 441 punktas.

117. Toks argumentas, kaip jau užsiminta⁸⁸, teisiniu požiūriu neginčytinas. Tai taip pat visiškai atitinka Komisijos 2006 m. gairėse apibrėžtą Sąjungos konkurencijos politiką⁸⁹. Nors tokios gairės nėra privalomos teismams, vis dėlto Sąjungos teismai gali pasisemti iš jų įkvėpimo įgyvendindami savo neribotą jurisdikciją⁹⁰.

118. Taigi Bendrasis Teismas teisingai pasinaudojo savo neribota jurisdikcija. Teisingumo Teismas kaip apeliacinė instancija iš esmės negali išsamiau vertinti baudos proporcingumo. Tik labai išskirtiniais atvejais Teisingumo Teismas gali įsikišti, kai „sankcijos dydis yra ne tik netinkamas, bet ir toks didelis, kad jį būtų galima laikyti neproporcingu“⁹¹. Tačiau nagrinėjamu atveju nėra jokio pagrindo teigti, kad neatitikimas tarp pažeidimo ir sankcijos yra toks didelis ir akivaizdus, kad Teisingumo Teismas kaip apeliacinė instancija privalėtų tai ištaisyti.

119. Darytina išvada, kad ir paskutinei apeliacinio skundo trečiojo pagrindo daliai negalima pritarti. Todėl visas apeliacinio skundo trečiasis pagrindas yra nepagrįstas.

D – Santrauka

120. Kadangi visi apeliančių pateikti apeliacinio skundo pagrindai buvo atmesti, reikia atmesti ir visą apeliacinį skundą.

VI – Dėl bylinėjimosi išlaidų

121. Remiantis Teisingumo Teismo procedūros reglamento 184 straipsnio 2 dalimi, jeigu apeliacinis skundas atmetamas, bylinėjimosi išlaidų klausimą sprendžia Teisingumo Teismas.

122. Pagal Procedūros reglamento 138 straipsnio 1 ir 2 dalis, siejamas su 184 straipsnio 1 dalimi, pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jeigu laimėjusi šalis to reikalavo; jeigu byloje yra kelios pralaimėjusios šalys, Teisingumo Teismas sprendžia, kaip turi būti paskirstytos bylinėjimosi išlaidos. Kadangi Komisija pateikė atitinkamą prašymą, o apeliančės pralaimėjo bylą, jos turi padengti išlaidas. Šias išlaidas jos turi padengti solidariai, nes apeliacinį skundą pateikė kartu.

VII – Išvada

123. Remdamasi išdėstytais samprotavimais, siūlau Teisingumo Teismui priimti tokį sprendimą:

1. Atmesti apeliacinį skundą.
2. Priteisti iš apeliančių solidariai bylinėjimosi išlaidas.

88 — Žr. šios išvados 106–108 punktus.

89 — Žr., be kita ko, 2006 m. gairių 35 punktą: „Išskirtinėmis aplinkybėmis Komisija gali, jeigu yra to prašoma, atsižvelgti į ypatingoje finansinėje ir socialinėje padėtyje atsidūrusios įmonės nepajėgumą mokėti baudą. Komisija jokių būdu nemažins baudos vien konstatavusi, kad įmonė atsidūrė nepalankioje ar nuostolingoje finansinėje situacijoje. Baudą sumažinti bus galima tik remiantis objektyviais įrodymais, kad baudos skyrimas pagal šiose gairėse numatytas sąlygas sukels nepataisomą pavojų atitinkamos įmonės ekonominiam gyvybingumui ir visiškai nuvertins jos turtą.“

90 — Sprendimai *Komisija / Verhuizingen Coppens* (C-441/11 P, EU:C:2012:778, 80 punktas) ir *Galp Energía España ir kt. / Komisija* (C-603/13 P, EU:C:2016:38, 90 punktas).

91 — Sprendimai *E.ON Energie / Komisija* (C-89/11 P, EU:C:2012:738, 125 ir 126 punktai), *Schindler Holding ir kt. / Komisija* (C-501/11 P, EU:C:2013:522, 164 ir 165 punktai) ir *Telefónica ir Telefónica de España / Komisija* (C-295/12 P, EU:C:2014:2062, 205 punktas).